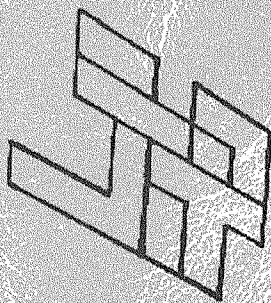

תשורה

משמחת הנישואין של
יעקב זכריה ורחל ציימרק

ג' ניסן ה'תשס"א
ירושלים עיה"ק ת"ז

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

אצל, צדק יהי הקטן |
 קטן עפי עפי
 על יסודי התורה והמצוה
 דהייס אלושרים קט

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו ובחסדו הגדול זיכנו בנישואינו למזל טוב ביום השלישי שהוכפל בו פעמיים כי טוב, שלושה ימים לחודש ניסן ה'תשס"א.

התודה והברכה מובעת בזה לידידנו ומכרינו, אשר הואילו לשמוח אתנו יחדיו ביום שמחת לבבנו, ולברכנו ואת הורינו יחיו, בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

לזכרון טוב ליום כלולותינו, הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, שבאו מקרוב ומרחוק, בתשורה המוגשת בזאת – על פי המנהג הנפוץ בזמן האחרון, יסודתו בהרי קודש – תשורת כ"ק אדמו"ר מוהרי"ק לרגל חתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

התשורה שלפנינו כוללת:

- א. שיחה שנאמרה בעת יחידות לחתנים ולכלות מאור לב' דר"ח מר-חשון תשנ"ב.
- ב. מכתבי כ"ק אדמו"ר לחתן ולכלה לרגל הבר/בת המצווה.
- ג. מכתבי כ"ק אדמו"ר בנושאים שונים, הבאים בזה בפרסום ראשון.
- ד. מכתבי כ"ק אדמו"ר בענין חשיבות החינוך במוסדות חב"דיים דווקא, אשר נשלחו לסבה ואבי סבה של הכלה.
- ה. מכתב הרב הגאון ר' אפרים אליעזר יאלעס זצ"ל, בו מצוטטת התבטאות הרבי אודות מסירות נפשה לחינוך, של אם סבה של הכלה מרת רחל, שהכלה קרויה על שמה.
- ו. מכתבי כ"ק אדמו"ר שנשלחו אל השלוחים בעיה"ק ירושלים בשנים תשל"ו, תשל"ח לקראת חג הפסח ובהקשר לי"א בניסן.
- ז. קווים לדמותו של הרה"ג הרה"ח ר' יעקב זכריה הלוי מאסקליק הי"ד (הידוע בכינויו ר' יענקל זורוויצ'ער) סבו הגדול של החתן הקרוי על שמו.
- ח. צרור סיפורים, הבאים בזה בפרסום ראשון.

האל-הטוב הוא יתברך, יברך את כבודו ואת אנשי ביתו יחיו בתוך כלל ישראל, בברכות מאליפות מנפש ועד בשר ובמיוחד בברכה העיקרית – ברכת הגאולה האמיתית והשלמה. ובחודש זה חודש הגאולה בו נגאלו אבותינו ממצרים ובו עתידין להיגאל, נזכה "זעהו זיד מיטן רבין דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים... והוא יגאלנו תיכף ומיד ממש".

בברכת

פסח כשר ושמח

מוקיריכם ומכבדיכם

יעקב זכריה ורחל ניימרק

יום שלישי, ג' בניסן ה'תשס"א

עיה"ק ירושלים תובב"א

דבר מלכות

"יחידות" לחתנים וכלות שיחיו

א. בהוספה על האמור לעיל (בפרט בשיחה הראשונה) שבזה נכלל כאו"א מבני ישראל בתוך כלל ישראל – הרי הברכות באות בהוספה מיוחדת כשמדובר אודות הקמת בית בישראל על יסודי התורה והמצווה ובנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות, כפי שזה קשור עם העניין של חתן וכלה, הן בנוגע להכנות לחתונה, והן החתונה עצמה ושבעת ימי המשתה, והאריכות ימים ושנים טובות שלאחרי זה.

ובפרט שכל זה הוא הכנה קרובה (כפי שאומרים בשבע ברכות) שיהי "מהרה" – ממש ("גאר אינגיכן, אינגיכן ממש") – "ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים... קול חתן וקול כלה" וכל הענינים שמונים לאחרי זה.

ובמיוחד כמנהג ישראל בנוגע לחתן וכלה, שהן החתן והכלה עצמם והן הוריהם, קרוביהם וחבריהם הטובים – נותנים לצדקה יותר מכפי הרגיל, בקשר עם זה שישנה חתונה חדשה בישראל.

והפירוש במה שמזכירים "ישראל" – שזהו דבר שקשור ונוגע לכאו"א מבני ישראל ולכלל ישראל. ועוד יותר, כמבואר בספרים, שגם הקרובים מהדורות הקודמים משתתפים בשמחה זו, ועאכו"כ הקרובים שהם בחיים חיותם בעלמא דין.

ושהחתונה תהי ברוב עם וברוב שמחה. הן בכמות והן באיכות, והחתן וכלה יבורכו בכל המצטרך להם, שיהי בני חיי ומזוני רויחי, וכל הענינים באופן ד"רויחי".

וכל ענינים אלו יחד מזרזים עוד יותר – שתיכף ומיד ממש תהי החתונה הכללית, שאז כאו"א מבני ישראל נמצא במעמד ומצב של שמחה, כיון שנמצאים כולם יחד בארץ הקודש, ושם גופא – "בערי יהודה ובחוצות ירושלים". וחוגגים שם שמחות יהודיות בכלל, ושמחות חתונה במיוחד, החל מההמשך של חתונות אלו או שבעת ימי המשתה שלהם, או ההכנות לחתונה.

ועוד הוא העיקר - שזוכים לכל ענינים אלו תיכף ומיד ממש בגאולה האמיתית והשלימה, וממילא, ממשיכים את השבע ברכות, או ההמשך של החתונה עצמה - היום הראשון או הלילה הראשון - מתוך שמחה וטוב לבב.

ובפרט שמקיימים את מנהג ישראל האמור, שהחתן והכלה וקרוביהם (החל מההורים) מוסיפים עוד יותר בענייני צדקה, ובעניני תורה ומצות במיוחד, שאז מתוסף הרי עוד יותר בשמחה של תורה ושמחה של מצווה.

ב. וכל זה מתאחד ("ווערט צוזאמענגעשטעלט") ונעשה דבר אחד עם שמחת כלל ישראל.

- דאף שלכאורה זוהי שמחת חתן וכלה אלו כפרט, הרי הם פרט וחלק מכלל ישראל, והרי "העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו", דהיינו, שבדבר "עצמי" ("אן עצם־דיקע זאך"), גם כשישנו רק חלק, ועד שנראה כחלק קטן (אדם אחד ויחיד לגבי כלל ישראל) אעפ"כ - "אתה תופס בכולו", כיון שמדובר אודות בני ישראל ועניני יהדות ותורה ומצוות, והעיקר - מדובר אודות שמחתו של הקב"ה, שהוא למעלה מכל מדידה והגבלה, ומקור כל השמחה וכל השמחות, ומקור כל הברכות.

החל מהברכה - שתה"י חתונה זו וההכנות לחתונה, וז' ימי המשתה דהחתונה, בתוך כל חתונת בני ובנות ישראל בכל מקום שהם, יחד עם ההכנות לחתונות שעדיין צריכות להתקיים - בשמחה הכי גדולה.

ותיכף ומיד ממש יהי ההמשך - ש"ישמע" (לא רק לשון עתיד, אלא לשון הווה) בערי יהודה ובחוצות ירושלים. קול חתן וקול כלה, החל מהחתן וכלה אלו עם כל קרוביהם, והחל מכלל ישראל בדור זה - עד לכלל ישראל דכל הדורות כולם.

ועוד, והוא העיקר, שמשמחת בנין עדי עד שהיא שמחה למעלה מכל מדידה והגבלה - נעשה מיד ההמשך לזה בשמחה הכי כללית, שמחת הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(משיחת אור לבי דר"ח מר חשון ה'תשנ"ב).

תשורה משמחת הנישואין של יעקב זכריה ורחל גיימרק

מכתבי דרבי לחזן ולכלה לרגל הברכות מצווה

ניימרק - כפר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מחזן מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

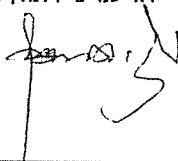
בי"ה, יג' תשרי תשי"ב
ברוקלין, נ. י.

האברך יעקב זכריה שי

שלום וברכה

במענה על ההודעה ע"ד הכנסו לגיל מצות,

הנה יהייר מהשי"ת אשר מן שלש עשרה למצות
יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפטק המשנה (אבות פרק
ה'), ויוסיף התמדה ושקידה בלימודו בתורה, בתורת
הנגלה וכן בתורת החסידות ויהדר בקיום המצות.
והשי"ת יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן.

בברכה

ראזנשטיין - ירוש"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מחזן מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, כח' תמוז תשנ"ב
ברוקלין, נ. י.

רחל תי

ברכה ושלום

במענה למכתבת, בו כותבת אשר הגיעה לגיל
שנים עשרה שנה, היא עונת בת מצוה,

הנה יהי רצון שתקבל עליך עול מלכות שמים
ועול מצות בלבב שלם, והשם יתברך יצליחך בלימודך
ובהנהגה ותגדלי להיות ראוי' לשם בת חב"ד, מתאימה
לרצון נשיאינו הקדושים לצוקלה"ה נבג"מ זי"ע,

ותשפיע גם על החבירות תי' שלך בזה, בדבור
ועוד יותר - על ידי היותך דוגמא תי' של בת ישראל.
המחונכת בדרכי החסידות.

וזה יביא לך אושר רוחני וגשמי.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליטי"א

א.ש.ו.ע
מזכיר

מכתבים בפרסום ראשון

ישנם חוגים שכדי להפיץ את תורת החסידות, הדרכותיה והנהגותיה אצלם לפעמים צ"ל ערום בראה.

בי"ה, י"ד אייר תשט"ז

... נהייתי ממ"ש אודות השיעורים שלומד ברבים ולעצמו, ובודאי מנצל ההזדמנות להפיץ תורת החסידות הדרכותי והנהגותי, אף שלפעמים צריך לזה, בלשון רז"ל, להיות ערום בראה, שישנם חוגים שדוקא באופן כזה מתקבל אצלם ההנהגה. דא"ג ע"ד אחד משיעוריו, שהוא מאוחר בליחה, ובודאי הוא באופן שאינו בניגוד להמובא בהלכות ת"ת לאדה"ז סי' א' סעי' ב'.

לגבי אנ"ש בירד"ו, התיקון והשיפור צריך להיות ע"י אנ"ש עצמם, לאט לאט ולא ע"י פקודות וע"י מכתבים. המכתבים הם בשביל עידוד והתעוררות.

בי"ה, י"ג שבט תשל"א

ברוקלין נ"י

הו"ח אי"א נו"נ וכו'

מוה"י... שי הלוי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכ"...

בברכה לניצול כשרונותיו כדבעי

ועוד ועיקר - לשידוך טוב בקרוב

ח"י"ק

נ.ב.

ת"ח על כתבו בפרטיות - לפי ערך - ע"ד אנ"ש שי בירות"ו וכו'. אבל דא עקא שבכל כגון זה צ"ל התיקון והשיפור ע"י אנ"ש עצמם, עכ"פ לאט לאט וא"א לעשות זה ע"י פקודות וע"י מכתבים וכו'. מכתב צ"ל בתור התעוררות ועידוד בכ"ז מזמן לזמן כו' - וזה כמובן עשיתי וכמה פעמים (לצערך - ע"ע לא ראיתי תוצאות) כיון שנמצא על אתר ובטח יעודד עוה"פ ועוה"פ בכ"ז ויה"ר שסוף סוף תחול הזזה לטוב וכו'.

1. המושג רוחניות הושאל לעניינים זרים, לא לו.
2. מניינים לא מעבר לים אלא בין אנשי המקום.
3. ממשיכים בדרכה למע' מדרך הטבע, אך המחזורי ריב-ובמינו "פוליטיקאים", מהרסים רח"ל את הכלים לקבלת הברכות.

בי"ה ט"ז אייר תשט"ו.

ברוקלין נ.י.

חברי ...

ה' עליהם יחיו .

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבם (אף כי מאיחור זמן) מכ"ה אדר עם הפ"כ המצורף מכ"א בשבת, ולפלא קצת על שאיחרו כ"כ מכתבם ע"ד כל הענין.

והנה בתחילת קריאת מכתבם שמחתי בראותי אשר נוסד ועד הרוחני ועוד זאת ועד מיוחד לזה, כי קבלתי את הדבר כפשוטו, אשר ועד רוחני הוא ועד לרוחניות (אף כי קויתי לו עוד זמן רב לפני זה), ויתעוררו למצב הענינים הרוחניים אשר . . . ויתחילו לעשות דבר מה לתקנם, והרי ההתעוררות עצמה מראה: א) אשר ישנה החלטה שצריך לתקן דבר מה. ב) שהתחילו לחפש דרכים ואין מסתפקים בהודעת דברים לחוד, ומזה מובן כמה גדלה הפתעתי כשקראתי את הפרטי - כל וההמשך במכתבם כי מה שקוראים במכתביהם רוחניות - הי"ז הענינים הישנים בהסכסוכים כו' וכו' ב... , אשר כל סכסוכים אלו יסודם, לצערינו ולדאבונינו, אינו בהררי קדש, ואם עד עתה עכ"פ לא נקרא לזה רוחניות - הנה נתוסף חידוש אשר בשם רוחניות יקרא ובכתר קדושה יכתירוהו, וכנראה שכל הכותבים והחותמים ואפשר גם אלה שבחרו בהם - אין מרגישים בסתירה המבהילה שבין השם רוחני והענינים והדיונים שבמכתבם מי יעמוד בראש והצד של מי מבין תושבי . . . תהי ידו על העליונה כו' וכו'.

כיון שאין ברירה בידי, וכששואלים אותי שאלה אין ברשותי לעכב את המענה, הנה מוכרח אני לענות על שאלותיהם - למרות המחאה שלי הכי נמרצת, אשר ישנם כאלו שאף בידעם ברור שמקום . . . הוא במדינה אשר עיני הי"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ונתיסד ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, מנצלים את כל אלה לשם פניות וענינים פרטיים, ולא רק בנוגע לפרנסה כפשוטה, שסו"ס כ"א מוכרח בזה, וכבר נאמר לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי

ירעב, הנה נוסף ע"ז משתמשים בהנ"ל גם לספק מדת הנצחנות כו' וכו', וכבר כתבתי כמה פעמים שאין מתפקידי להטיף מוסר כשאין תקוה ע"י זה לתקן דבר מה, ובמילא די ומספיק גם הנ"ל.

ובמענה על שאלותיהם: (א) מובן ופשוט שאין כל תועלת, במינוי פקידים על... מעבר לים, כי מובטחני אשר לא ישמעו לקולם, ובמכ"ש וק"ו, ומה בקול אלו אשר חלק מתושבי... בחרו בהם, משתמשים בכל הדרכים שלא יאריכו ימי המשרה שלהם - עאכ"כ באם גם כח זה לא יהי מאצלם, אלא שפב"פ כתב אודותם, שתהי דרך סלולה לאי השמיעה ולעשי להיפך, והתרוצים בזה כבר ידועים, אשר בודאי מי שהוא תיאר במכתבו את המצב שלא כדבעי, ומי שהוא כפל ושלש שפב"פ צריך למנותו פקיד על הציבור, משא"כ אם היו יודעים את המצב כמו שהוא ולא הי' פב"פ מעכב, הרי ודאי וברור שהיו ממנים דוקא את זה שהוא ישר בעיני מנהלי צד אחד או השני, ועוד דרך בזה - להחליט ולעשות כל העניינים מבלעדי הממונה, ויענו ע"ז שלא השתתף באסיפה שלא הי' זמן למצוא אותו להתדבר אתו כו' וכו' וכמו שהראה הנסיון במשך שנים האחרונות בפועל.

(ב) מובן ופשוט ג"כ שא"א למסור את ה... לידי יחיד יהי מי שיהי, כי אפילו אם יהיו בו כל המעלות כו' וכו'...

(ג) בהתאם לכל הנ"ל הנה אינני רואה דרך אחרת בהמצב העכשוי - אלא שתהי הנהלת... בידי רבים ולא בידי א' ואם אמת אשר ועד הנוכחי מיעט את חובות... ותשלומי המיסים הוא באופן יותר טוב וכו' - אינני רואה תועלת במה שיבררו אחרים במקומם, ובפרט שהנוכחים עברו כמה בזיונות עד כדי... משא"כ החדשים שעדיין לא ניסו באלה.

(ד) ע"פ הנ"ל מוכרחני להוסיף עוה"פ מה שכתבתי כבר ב"פ, אשר על כל תושב... לדעת ברור שממשיכים לו ברכה והצלחה למעלה מדרך הטבע, אלא שגם עליו קאי מארז"ל לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, וכפתגם הצי"צ א ב ג ד אחדות ברכה וכו', ועל כל המתרחרי ריב והמסכסכים ישראל בישראל - וכמו שנקראים בלשון נקי' דזמן הזה "הפוליטיקאים" - לדעת אשר מהרסים הם ר"ל הכלים לקבלת ברכות השי"ת שכ"ק מו"ח אדמו"ר עומד ומשמש במרום ומעורר ר"ר ע"ז, והרי ידוע במדה טובה אשר הממשיך ברכה נוטל חלק בראש.

(ה) כיון שאמור - שמא מילתא היא, והרי, לאחכ"ז נכתב על הנייר שם ועד הרוחני היינו שצ"ל פיקוח על העניינים הרוחניים, הנה בטח יענו לי על הנקודות דלהלן:

א. נבהלתי להודיע זה כמה שבועות אשר למרות שידועים העמדה שא"א הדבר שהמורים - ות יעמדו בקשר ישיר עם משרד החינוך,

תשורה משמחת זגישואין של יעקב זכריה ורחל גיימריק

ואפילו המורים היותר אדוקים וחרדים, וכמו שהיה בשעתו בבתי ספר שת"ל נתבטלו אח"י, ומוכרח הדבר הוא בהנוגע להמורים - ות עצמם והן ליחס משרד החינוך, הנה... לא כן הוא, והמורות מקבלות משכורתן ישר ממשרד החינוך ואין איש יודע מה ומי.

ב. כנראה שכתוצאה מזה, ואולי גם בלא"ה - הנה כפי הידיעות שהגיעוני, ג"כ זה מכמה שבועות, מצב החינוך. . . אינו כדבעי כלל וכלל, אלא שיש אומרים שהחינוך והספרי לימוד יש להם אופי של מזרחי והפנה"מ, וי"א אופי של ציונות בלבד.

ג. מגיעות שמועות זה מכמה שבועות וחודשים על אודות מצב הרוחות דנשי ובנות... אודות מכ"ע וספרים בלתי רצויים כלל שהולכים ומתפשטים וכיו"ב, ומכמה טעמים אין רצוני להכנס בפרטים בזה. . .

ו) אקווה אשר בהקדם האפשרי אקבל מענה על כל הנקודות הנ"ל, והעיקר, הצעה איך לתקן את הנ"ל: ויתן השי"ת אשר בהמענה תהיי ג"כ בשורה טובה שאז הוועד הרוחני הנ"ל או אחר אשר הוראות נשיאנו הק' קדושות בעיניו, הנה מבלי התחשב עם ענינים צדדיים, הרי התחילו לעשות מה לתקון המצב, ויה"ר שיהי בהצלחה.

לברכה לבשו"ט בכהנ"ל

-תייק-

מכתב מהשנים הראשונות לקיומה של "רשת אהלי יו"צ ליובאוויטשי", בו הרבי מותח ביקורת חריפה על א' המחנכים. הרבי מלמדנו דרך מיוחדת בהעברת ביקורת על אדם באופן קונקרטי. ראשית, הרבי מציין את הבעיות כגון: מְאַחַר, אינו מכין שיעוריו כדבעי. אח"כ מביא את היסוד לבעיות כולם, והוא: "אהבת עצמי". ולכן צריך לשמוע חו"ד אחרים. בהמשך, מדגיש את חשיבות המוסד שהוא שייך לכ"ק מו"ח אדמו"ר ושלא נכונה הדרך לנטוש את המערכה במצב זה אלא לתקן את הדברים מכיון שזוהי שליחותו בעבודת החינוך. במכתב זה אנו מוצאים ביטוי מושלם לקיום מאו"ל שמאל דוחה (ומיד אח"כ) ימין מקרבת.

בי"ה ו' ניסן תשט"ו

ברוקלין.

הו"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת

שמים מוה"ר . . . שיחי

שלום וברכה!

לדאבוני ולצערך, הנה זה מזמן מקבל אני מכתבים על אשר אינו... לסדרי ביה"ס דרשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש אשר באה"ק ת"ו, היינו שמאחר בביאתו, כנראה מהשיעורים אינו מכין את עצמו כדי צורכו לשיעוריו כ"ו וכ"ז והנקודה העיקרית, שכנראה בכל הנ"ל מעמיד על דעת עצמו, ובמילא כדרך כל בני אדם ורובא דרובא על דעת עצמו היינו רצון עצמו, והרי רואים במוחש שלא תמיד הרצון והדעת דכפשוטו אחד הם.

והנה אף כי הבא להלן דברים פשוטים הם, בכ"ז כיון שהדבר הוא הענין הנקרא ע"י רז"ל מלאכת ד' - זהו חינוך בני ישראל - עלי לכתול את הנ"ל וכולי האי ואולי יועיל.

פשוט ורואים במוחש, אשר לכל אדם יש לו הענין דאהבת עצמו, ובמילא פשוט ורואים במוחש שאהבה טבעית זו מביאה לרצונות מתאימים לה, ורצונות אלו מטעים את השכל אפילו של אדם זה, היינו שאפילו שכלו המשוחד לא היי מצד עצמו בא למסקנא זו אף שמשוחד הוא. והרצון, ביכולתו להטות את האדם והשכל אפילו הרבה יותר מאשר השוחד הנ"ל פועל. והעצה היעוצה היא רק אחת, שלא להעמיד על רצון עצמו ואפילו לא על דעת עצמו. ואפילו על שכל עצמו ואף שנדמה לו שהענינים מוכרחים ופשוטים ואינם אלא

קדושה טהורה מבלי כל פניי הנה ידוע פסק רו"ל דאין אדם משים עצמו צדיק. והבחינה היא לשמוע מה חוות דעת אחרים ע"ז. והנה כל הנ"ל אמת הוא אפילו אם הי' המדובר במוסדות חינוך סתם, אבל כאשר נוסף ע"ז הדברים אמורים במוסד הנקרא על שם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבגיים זי"ע נשיא ישראל, ושמה מילתא היא, הרי פליאה ותמי גדולה ביותר. ווער האט דאס ברייטע פלייצעס צו שטעלן אויף זיך און זאגען, איך זאג - דאס חברי הנהלת המוסד כולם אומרים אחרת, ובפרט שרואה הוא עצמו שמה שבא כחצי שעה מאוחר לשיעורו הרי זהו בודאי ובודאי לא מצד הקדושה הטהורה מבלי כל פניי. ואם רואה בעצמו ששייך גם לעניני פניות באמצע הרי מי יאמר שגם בשאר ענינים אין מעורבת כל פניי...

ולדאבוני, כמנהג אחדים מאנ"ש הנה אפשר שלא יתחיל בביאור הנ"ל, אלא בחרון אף וכעס מי הוא זה ואיזהו אשר מלאו לבו להלשין עליו. ובטח בעת מנוחה יבין בעצמו, שלא זהו אופן התיקון של המעוות אשר עשה.

ומוכרח שמכאן ולהבא יחדל מכל הנהגה לעשות מעשה בפועל על היסוד היחידי של אני אומר ואני חפץ, ובמילא כולא קמי' כלא חשיבי. וזהו נוגע לא רק בהענינים דהבי"ס אלא גם בענינים הביתיים, ובהיחסים שבינו לבין שאר אנ"ש, וביחוד אלה השותפים עמו בעבודת הבריורים דחינוך הכשר במוסדות כ"ק מו"ח אדמו"ר. ונראה לי אשר זהו, והיינו הכרת ערך עצמו בהנהגה דאני רוצה, הם היסוד שמביט על כולם כאילו הם אינם אוהביו ומצירים את צעדיו ומלשינים עליו כו' וכו' - וכמו שכתבתי לו במכתבי הקודם. ודי ומספיק לעשות את כל הנ"ל - התבוננות קלה אפילו לשעה קלה במילים האחדות דתניא קדישא ריש פרק מא': וצריך להיות לזכרון תמיד ראשית העבודה ועיקרה ושרשה וכו' לעורר תחילה היראה הטבעית כו' והנה ה' נצב עליו כו' ובוחן כליות ולב אם עובדו כראוי. שאז מובטחני שלא הי' בא לכל הפעולות האמורות לעיל, ובודאי היתה ההצלחה יותר, ונוסף על שלא היו ענינים בלתי רצויים כלל, הרי לאט לאט היתה מתמעטת ההנהגה דעולם התהו ומסתדר לאט לאט בהנהגה דעולם התיקון. ואם באמת מתחשב עם דעתי באיזה מדה, הרי יודיעני בחוזר, על שניגש לשינוי הנהגתו הנ"ל בפועל, ומכיר טובה לאותם שהודיעוני על הענינים המבהילים הנזכרים בראשית מכתבי, ואף שבודאי עבודה קשה היא לפעול שינוי הנ"ל הרי מסוגלים הם ימים אלו דחודש הגאולה והנסים לגאול את עצמו גם מהנ"ל ואין הדבר תלוי אלא ברצון, ויה"ר מהשייית שלא ירצה לרמות את עצמו, ובמילא יראה האמת כמו שהוא לאמיתתו, ובמילא יגש תומ"י לתיקונם.

וזאת להוסיף, אשר קרוב הדבר לאמר, אשר דער קלוגינקער, כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר יבוא אליו בעורמה והוא שידיע תומ"י שכיון שאין עבודתו רצו"י וכיון שאינו נושא חן בעיני חבריו וכיון שאין דיעותיהם שוות כו' וכו' הרי מתפטר הוא מעבודתו ויתעסק בענינים אחרים כו' וכו'. ולכן הנני מוסיף המענה שלי מלכתחילה על מענה זו, אף שגם זה ידוע מכמה זמן, והוא - אז פון השי"ת אנטלויפט מען ניט ומכ"ק רבוה"ק זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע גם כן אנטלויפט מען ניט ואם הם בחרו מאחד מאנ"ש וזיכו אותו והצליחוהו ואת ב"ב שיחיו - להעמידו על חלק היפה היא העבודה המוצלחת (מה שהם רואים שזהו זכות והצלחה בשבילו, ובמילא אין נפקא מינה כ"כ אם בידעונו כבר נתקבל זה או עדיין לא זכה להבנה כזו) הנה מוכרח הדבר שיתעסק דווקא בעבודה זו. מובן ופשוט ג"כ, שאם רק יעשה בזה כפי כוונת נשיאיו ורצונם, בודאי יביא לו זה הצלחה בעבודה ובמילא בכל עניניו ועניניו ב"ב שיחיו, אלא שכיון שניתנה להאדם בחירה חפשית הרי למשך זמן ידוע ביכולתו שלא להשמע ח"ו לרצון נשיאיו, היינו לעשות שלא כרצונם, שהוא היפך רצונם, ולא להתעסק בעבודתו הנ"ל כו' וכו' אבל סוכ"ס לא ידח ממנו נידח ונשיאיו הק' וועלין אויספירין זייער'ס בחסד וברחמים.

מובן ופשוט שכל הנ"ל, במה דברים אמורים אם השמועות ע"ד... איחור ביאתו להלימודים, אי הכנת השיעורים וכו' אמיתיות הן, אבל אם כל הנ"ל שקר הוא, והנהגתו היא באופן ההפכי, אין כל המכתב מכוון אליו.

ולקראת חג המצות הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, ובלילה הראשונה שעיקר מצוותה הוא המצה מיכלא דמהימנותא ומיכלא דאסוותא הנה יפעלו פעולתם על כאו"א מאיתנו במילואם, ותומשך פעולה זו על כל השנה כולה וכמבואר בדא"ח (ומהם בשער האמונה בתחלתו), בהתאם למאמר רז"ל בא חבקוק והעמידן על אחת כמ"ש וצדיק באמונתו יחי'.

בברכה לחג פסח כשר ושמח ולבשו"ט בכהנ"ל בחוזר.

(חי"ק)

מכתב הרבי לאבי סב הכלה אודות חשיבות חינוך הילדים
במוסדות חב"ד דווקא!
הרבי חוסיף בני"ק: א. הסוגריים ב. המילה "הוא" (הרצון הוא
לתת).

ב"ה, ... תשרי תשכ"ו

ברוקלין

הו"ח אי"א נוי"נ וכוי
מוה' אברהם מרדכי שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מבי' עשיית...

ומובן ופשוט שאין בכתבי האמור להטיל פגם ח"ו במוסד חינוך
עטה"ק שישנו שלא במסגרת האמורה, אלא שלא הרי זה כהרי זה
וכל אחד במסילתו ילך ובדרכו אשר הורה לו הנשיא שלו [וע"ד הידוע
אשר יב' שערים הם בנוגע לתפילה, ובנוסח חז"ל נהרא נהרא ופשטי],
אלא שבנוגע למסילה של כל אחד ובנוגע לילדים הרצון הוא לתת
להם את כל האפשרי ועוד יותר מזה, ואין הרשות לגרוע ח"ו בנוגע
הטוב שאפשר להשפיע להם, אף שבודאי חינוך הילדים מצות ההורים
היא, פשוט שביחד עם זה נצטוו לא להסתפק בחינוך טוב באם אפשר
חינוך טוב יותר, ולא להסתפק בחינוך מתאים באם אפשר מתאים
יותר.

תקותי חזקה שלא יחשדני כי שאיזו פניי ח"ו בזה ואפילו לא טובת
המוסד חינוך עיקר בהאמור, אף שמתוסף כשתלמידות טובות בו, כי
אם ועיקר טובת הבנים והבנות...

בברכת חתימה טובה וגמח"ט
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

תשורה משמחת הנישואין של יעקב זכריה ורחל ניימירק

מכתב ששלח הרבי לחג הפסח תשל"ח אל השלוחים בעיה"ק ירושלים אשר עליהם נמנה אבי הכלה.
בכתב יד קודשו הוסיף הרבי: עיה"ק טובב"א, המכתב והדו"ח נתקבלו, ולהצלחה רבה.
במכתבו לשנת תשל"ו הוסיף הרבי: ת"ח על הברכות שאיחלו השלוחים לרגל י"א ניסן.
ובי"ק הוסיף הרבי: ... והדו"ח והקונטרסים ות"ח ות"ח (תשואות חן).

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"א ניסן ה'תשל"ח
ברוקלין, נ. י.

השלוחים שליט"א
אשר בירושלים ע"י יעקב זכריה

שלום וברכה!
גאון ודגול אגודת!
ולקראת חג המצות, זמן חירוחנו, הבא
עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע
ברכתי לחג כשר ושמה ולחירות אמתית, חירות
מדאגות כגשם ומדאגות ברוח - מכל דבר המעכב
עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

ולהמשיך מחירות ושמחה זו כימי כל השנה
כולה.

וברפס שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו
חורח חיים, הרי היא בכל עניני האדם ובמשך כל
היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכת החג והתורה והקדושה
הוספה משנת תשל"ו

ח"ח על הברכות. וכבר מלתי אמורה בחוק"קו
ואברכה (ה' מקור הברכות) מברכיך, בברכתו של
הקב"ה שתוספתו מרובה על העיקר.

נ.ב.
המכתב נתקבלו ונאמרו.

קווים לדמותו של סב אם החתן
הרה"ג הרה"ח יעקב זכריה הלוי מאסקליק הי"ד
(הידוע בכינוי ר' יענקל זורוויצער)
שעל שמו קרוי החתן שיי.

תקציר מעיתון כפר חב"ד גליונות 601-602

בתוספת פרטים חדשים המתפרסמים כאן לראשונה.

הולדתו

נולד בשמחת תורה תרמ"ו¹ בעיר שציערדין להוריו ר' זאב וואלף הלוי מאסקליק וזוגתו מרת יהודית, משפחה שנמנתה על חסידי קווידינאו². העיירה שציערדין הוקמה ע"י אדמו"ר הצמח צדק ורוב תושביה היו חסידי חב"ד, לאחר שנים מספר, עברה המשפחה ליקטרינוסלב, שם כיהן האב ר' זאב וואלף כשמש בבית הכנסת אשר לימים כיהן בו ברבנות אביו של הרבי - הרה"ח ר' לוי יצחק.

בחרותו

ר' יעקב שבילה כאמור, את ימי ילדותו בין חסידי חב"ד, ספג את האווירה החבד"ית ובהגיעו לגיל חמש עשרה שנה, ביקש ללמוד בישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש. למרות שהוריו לא נמנו על חסידי חב"ד, ואביו התנגד לשולחו לישיבה זו, אך בראותם את הנהגתו החסידית, נעתרו לשולחו לישיבת "תומכי תמימים". לאחר קבלתו לישיבה, - למרות התנאים הקשים שהציבו לבחורים שרצו להתקבל אליה - ישב הנער יעקב והתעלה בתורה וחסידות וביותר בלטה בו תכונת אהבת ישראל עד שהתבטא עליו הרבי הרש"ב "בישיבה נמצא בחור שהוא בדוגמת ר' לוי יצחק מבארדיצ'וב" (שידועה אהבתו לכל יהודי באשר הוא). שמונה שנים ישב ושקד בישיבה על תלמודו, וכשהי' בחור מבוגר אף דאג לבחורים הצעירים³ ונחשב להם כאמא - כינוי אשר דבק בו במשך השנים "המאמע" - של התמימים⁴.

1. התאריך נלמד מדבריו שאמר בעת שנפגש עם בני משפחתו לפני העברתו מבית המאסר לעיר גלותו ש"יום

זה - שמחית- הוא יום הולדתי... מדברי בתו מרת בלומה שתחי'.

2. על שייכות משפחתו לקווידינאו, ניתן ללמוד מהמובא ביומנו של ר' ישראל דו"קאבסאן. אבי זקנו (אבי אימו) של הסבא ר' יענקל, ר' משה קאמיסאר שמו, היה שמש בבית הכנסת של הגבירים האלאדעץ המפורסמים. ל"י משה היה אח ר' הלאוונא שמו ולו היה בן, הוא הרב החסיד ר' יחאל קאמיסאר שהי' ר"מ בליובאוויטש. בתו של ר' יחאל, מרת חיה (ע"ה) נישאה להרה"ח ר' זושא דבורץ (ע"ה). (כרוז לבניו ע"י י"א).

3. בספר השיחות תר"פ - תרפ"ז מסופר: כ"ק אדמו"ר אמר לבערל י: : בערל איך האב געקוקט דורכן פענסטער וראיתי ווי דו האסט געשלעפט די פאמוניצע אויס גיסן אין הויף, האב איך דיר מקטא געווען קטאה עצומה. [הבטתי מבעד לחלון וראיתי כיצד אתה נושא את הכלי הגדול עם השופכין ומריקו בחצר וקטאתי כך קטאה עצומה]. ואמר כ"ק אדמו"ר: און ליובאוויטש איז געווען [=בליובאוויטש היו] סוג תלמידים (בחורים) שלא היו מסורים להלימוד אבל היו מסורים ונוגים לשמש התי' בכל המצטרך להם, ולבסוף הצליחו בעמט זמן לא רק בעבודה אלא גם בהשגה ובידיעת נגלה שבתורה וחרור הוראות בישראל, ולדוגמא הרב ר' יעקב מאסקליק מווראוויץ. (סה"ש תרפ-תרפ"ז ע' 10).

4. ראה באריכות ב"יזכרון לבניו" עמ' יד.

חתונתו

בהגיעו לגיל עשרים ושתיים, נשא את זוגתו מרת מרים רחל, בתו של ר' טוביה מרגולין מנגידי העיר זילובין, ושם התגורר במשך מספר שנים. ע"פ הוראת הרבי הרש"יב למד את שולחן ערוך על חלקיו, ונסמך לרבנות ע"י הגה"ח ר' מנחם מענדל חן הי"ד, רבה של ניעזין.

עלותו על כס הרבנות

בשנת תרע"א הוצעה לו משרת רבנות בעיר זוראוויץ על ידי החסידים⁵, שהיוו את רוב היהודים בעיר זו וע"כ נבחר הרב על ידם. אך גם המתנגדים שבתחילה לא קבלו באהדה את מינויו, בראותם את אישיותו החביבה וכשרונותיו החריפים, נתרצו אף הם והתאחדו סביבו. בתקופת כהונתו נתקרבו רבים לדרך חסידות חב"ד, שלחו את בניהם ללמוד בליובאוויטש, והחלו לנסוע בעצמם אל הרבי, לחודש החגים.

צילום ברכה מעיתון "האח" שיצא לאור בליובאוויטש לרגל התמנותו של הסבא בעיר זוראוויץ

משפחתו

אשתו (של ר' יענקל) נפטרה צעירה לימים והותירה לו לגדל את ילדיו. ר' יעקב זכריה התקשה לשאת הן בעול גידול ילדיו, והן ברבנות העיירה ובשליחויות שהטיל עליו הרבי הרי"י ומסר בלב כבד את ילדיו לידי של ידידו ר' אלעזר גרליק שהתגורר בעיר הסמוכה וכל זאת למען אשר יוכל להמשיך בשליחויותיו הקדושות של הרבי! בנותיו הן: האחת - מאטאלע הי"ד נהרגה בהיותה אישה צעירה, והותירה אחריה ילדה אשר נעלמו עקבותיה. השניה מרת בלומה שתבלחט"א נישאה לרי שמעון ע"ה גלפרין. עלתה לארץ הקודש והתיישבה בנחלת הר חב"ד, שם מתגוררת היא עד היום, לאיוש"ט. הבן מנחם מענדל הי"ד נרצח על ידי פורעים רוסים בשנת תשל"ד, אשתו מרת ציפה שתבלחט"א מתגוררת כיום באה"ק, הבת ריבה ע"ה נפטרה בגיל שלוש ממחלה קשה, והבת הרביעית - סבתו של החתן - מרת פרידא ע"ה, נולדה בבי ניסן תרפ"א, נישאה לרי שאול

5. ר' יענקל נאות לקבל את ההצעה, לאחר שהרבי הרש"יב ביקשו לקבל על עצמו מינוי זה.

שיבלחט"א רסקין, היתה מהמתיישיבים הראשונים בכפר חב"ד, עסקה בפעילות ציבורית בעריכת שמחות ועזרה לילודות, ביתה היה פתוח לכל אחד. נפטרה בט"ז בכסלו תש"ס.⁶

עבודתו בקודש עבור כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ

מלבד עיסוקיו בעזרה לאחיו היהודים (עליהם יסופר בהמשך) שהרי היתה זו עת צרה לעם ישראל, עקב עלייתם של הקומוניסטים לשלטון - עסק רבות בעזרה לרבי הרי"ץ לאחר הסתלקותו של הרבי הרש"ב נ"ע, והיה ממפעיליה הראשיים של המחותרת ששמרה על גחלת היהדות ברוסיה.⁷ לאחר שנאסרו רבים מפעילי קבוצה זו, נותר ר' יעקב לבדו בהפעלת מחותרת זו.

על עבודתו המסורה מצינו התבטאות של הרבי הרי"ץ "ווען איד וואלט האבין צוואנציק יענקלאך, וואלט איד איבערקערין רוסלאנד" (אילו היו לי עשרים איש כר' יענקל מאסקליק, הייתי הופך את רוסיא).

לאחר שנשתחרר הרבי הרי"ץ מגלותו בקאסטראמה, שהה במלחובקה שבפרבר מוסקווא. מכיון שסוכני המשטרה החשאית עקבו אחר הרבי, הרשה הרבי רק למעט אנשים לשהות במחיצתו. באותה תקופה נתמנה ר' יענקל למזכירו האישי של הרבי,⁸ בזמן זה החלו בהשתדלויות רבות - בעיקר בארצות הברית, לשחרורו של הרבי הרי"ץ מרוסיא. מכתבי השתדלנים בענין זה, לא יכלו להגיע ישירות אל הרבי ונשלחו לאנשים שונים אשר היו מעבירים את החומר לר' יענקל שהי מרכזם ומעבירם אל הרבי.

מכתבים רבים של הרבי הרי"ץ באותה תקופה, היו חתומים בשם המזכיר יעקב, עבור ההסוואה (של הרבי).

אף לאחר צאתו של הרבי הרי"ץ מרוסיא בשנת תרפ"ח המשיך ר' יעקב בעבודת הקודש המחותרתית, הי' נוסע בעצמו לעיירות שונות ומבקר שם את מצב היהדות על מנת לפעול לחיזוקו.

בסיומה של שנת תרפ"ט, לקח חזרה את ילדיו ועבר להתגורר במוסקווא, שם המשיך לעסוק בחיזוק עבודת היהדות עד למאסרו.

6. בקשר לשמה מספרים, שאביה ר' יענקל, רצה לתת שם ע"ש של הרבי נ"ע (כי היה זה במלאות שנה להסתלקותו בבי' ניסן תר"פ), אך מכיוון שנולדה בת, אמר שיתן שם המורה על שמחה, כרמז להתודדות מהמצב הקשה שהי' אז בלויבאוויטש, וגי"כ ע"ש בתו של כ"ק אדמו"ר הזקן (או הצ"צ).

7. בחקירת אחד העדים במאסרו של הרבי הקודם מוצאים אנו את הקטע דלהלן המלמדנו את מידת מעורבותו של הסבא בענייני הכלל. מי היה אוסף את הכספים! - בכל עיר גדולה בברח"מ (לשעבר), היה אחראי על הכסף והוא היה שולח את הכסף ללענינגרד או למקום אחר לפי הכוונת הרבי שניאורסאהן. ידוע לך מי הם אותם אחראים! - כן. במאסקווא - יעקב זיוריבצער-מאסקליק; בחרקוב - שמואל בעופלאוו; בקרעמענסטשג - הירשל קצב; בויטעבסק - הרב מדליה. (מתיק החקירה של הרבי הקודם - חקירת אחד העדים).

8. ראה באריכות בספר שמועות וסיפורים חלק ב.

מאסרו

בי"ב אלול תרצ"ה נאסרו רבים מאנ"ש במוסקבה והסביבה, כתוצאה מהלשנה. בין העצורים הי' גם ר' יעקב⁹, שהוגלה לקאזחסטאן ומשם ל"טשימקנט" (עיר מחוזית בקזאחסטאן) ומשם לכפר מרוחק כ-35 ק"מ בשם "האלקינא", יחד עם רעיו החסידים ר' אבא לוי ז"ל ויבדלחט"א הרה"ח שלמה מטוסוב [בעבר מנהל בית רבקה במרוקו, ועתה גר בברוקלין נ.י. לאיוש"ט].

מבין שלושתם הי' מצב בריאותו קשה ביותר - מעיד ר' אבא לוי (שניהם היו צעירים ממנו בשנים). אך למרות זאת דווקא הוא הי' מעודדס והקל עליהם את השעות בגלות.

אף במכתבים ששלח בזמן זה, מוצאים אנו אמונה גדולה ובטחון בה'.

לפנינו שתי תמונות אשר צולמו בעיצומה של חקירה אכזרית ומתישה במרתפי הק.ג.ב.

- ניתן לשים לב לכמה פרטים:
- מראה פניו מאוימות ומפוזרות שלא כרגיל.
  - לבש מעיל פרווה עבה.
  - מספר היארליק (האסיר) ושמו מופיעים בתחתית התמונה.
  - צולם עם כיפה לראשו, כאשר רבים אחרים הוכרחו להסירה מעל לראשם, כפי שאכן נראה בתמונות נוספות של תיקי חקירה.

9. בתו פרידא ז"ל סיפרה כי בלילה נהג ללון בבית זקן אחד במוסקווא ולא בביתו, מפני חשש הנק.ד. ובכל בוקר לפני התפילה, הלך לביתו ליקח משם את תפיליו. בוקר אחד כשהלך כהרגלו לביתו, המתינו בסמוך לביתו, אנשי המשטרה, כשתמונתו בידיהם, ולידם אחד מילדי אניש שהכיר את סבא. אנשי המשטרה ביקשוהו שיאמר להם כיאשר יעבור כאן אדם מסוים - האם זה הוא ר' יענקל מאסקליק ז'וראוויצער [אחת הבעיות שלהם בויהיו הסבא יעקב זכריה מאסקליק היתה, שאף אחד לא קרא לו בשם זה אלא בכינויו ר' יענקל ז'וראוויצער] ואכן כשסבא צעד לביתו, הצביע הילד - כמובן בתוס לב - ואמר שזה הוא האיש וכך נתפס.

פטירתו

לאחר שחלפו למעלה משנתיים (מתוך שלש) משנות גלותו, הגיעו בבוקרה של שבת מספר חיילים והפרידו את ר' יעקב מתבריו. כעבור מספר ימים סיפרה גוי' אחת לר' אבא לוי' שיש לה מכר העובד בג.פ.א.ו. והלה דיוח לה על הריגתו של ר' יעקב ביריה. לאחר שחלף הזמן ולא שמענו ממנו דבר - מסיים ר' אבא לוי', יכולנו להאמין לדברי אותה גויה על הירצחו של ר' יעקב זכריה, ה' יקום דמו¹⁰.

התייחסות מעניינת מוצאים אנו מכ"ק אדמו"ר נשיא דורינו אודות פטירתו: כאשר ר' שמחה גורודצקי נסע בפעם הראשונה לרבי ביקשו בני המשפחה שישאל את הרבי מה לעשות לגבי יום היארצייט מכיון שאינם יודעים דבר על יום הסתלקותו. כאשר הציג את השאלה בפני הרבי, ענה הרבי: "איהם פעלט גארניט... ער איז שוין לאנג אין די הויכע עולמות... אויב די משפחה וויל - קען מען אפשטעלין כ"ד טבת" (=לו לא חסר מאומה... הוא מצוי זה כבר בעולמות העליונים... אם המשפחה רוצה - אפשר לקבוע את יום היארצייט לכ"ד טבת).

סיפורים אודותיו

שמחת תורה ויום כיפור משמשין בעירוביא

בתקופה בה כיהן הרה"ח ר' שמואל לויטין כרב בעיירה שצ'עדרין, נכנסה אליו אשתו של הסבא ר' יענקל, עם בעיה הקשורה עם בעלה. נראוי להקדים ולספר שהתקופה המדוברת כאן היא בשנים שלאחר המהפיכה, בה השלטונות אסרו באופן מוחלט כל פעולה הקשורה לדת כמו ברית מילה, חופה וקידושין וכו' ויהודים רבים הפסיקו להינשא כדת משה וישראל ותחת זאת נשאו בנישואים אזרחיים רח"ל.

הסבא נהג ללכת בשעות הערב בין חתונות יהודיות שהתכוונו לערוך חתונה אזרחית והיה פועל עליהם שיינשאו על פי הלכה. כיצד היה עושה זאת? מיד בכניסתו, היה תר אחרי הסבתא היהודיה שעדיין ניכרו בה סימני היהדות והיה משדלה בדברים על החשיבות הרבה בחתונה על פי הלכה דווקא.

בינתיים סבב בין הנוכחים וחילק להם משקה מבקבוק שהי' נמצא בכיסו, אמר עימם "לתיים", הסבתא הייתה משתכנעת ועוברת לשדל את בנה, או בתה - הורי החתן והכלה וכך נסללה הדרך במהירות לחופה וקידושין כדת משה וישראל.

10. על גירסא אחרת בנוגע לאופן פטירתו, ראה באריכות בספר רשימות דברים להר"ר שלמה מטוסוב עמוד ל'.

תשורה משמחת הנישואין של יעקב זכריה ורחל גיימורק

את המסלול הנזכר עשה מספר פעמים באותו ערב - ממשיכה אשתו בסיפורה. ניתן לשער כיצד הגיע לביתו אחרי סיבוב בכמה חתונות הוא היה נראה כמו "יהודי של שמחת תורה". אחר כך, לגודל הפליאה היה ניגש לארון הספרים מוציא את הספר "דרך חיים" [לאדמו"ר האמצעי] מתיישב ע"י השולחן ללמוד ופורץ בבכי תמרורים ללא הפוגה כמו ביום כיפור.

"אינני מבינה" סיימה אשת ר' יענקל את סיפורה בשאלה: האם נמצא הוא בשמחת תורה או ביום כיפור? הסביר לה ר"ש על מעלתו הגדולה של בעלה שאיננו איש רגיל מן השורה וכו'.

התוועדות שאפשר להתוועד עליה

מרת פרידא רסקין ז"ל בתו של ר' יענקל סיפרה, אשר בתקופת ילדותה לאחר שנתייתמה מאמה, היה אביה נוטלה עמו מידי פעם להתוועדויות שונות אליהם היה נוסע¹¹. הנסיעה באותה תקופה נערכה בדרך כלל בטראמווי (רכבת עירונית).

באחת הפעמים שלקח אותה אביה עמו להתוועדות בשעת ערב מאוחרת - מספרת בתו, עליתי עם אבא לטראמווי המובילה לפרבר של מוסקווא הנקרא באקאווע. לאבא היה בקבוקון משקה בכיס וכך נסענו הפעם לידיד טוב של אבא, החסיד ר' זלמן משה היצחקי, להתוועדות שנמשכה אל תוך הלילה.

כשהגענו, זכור לי חדר הסלון שהיה גדול במיוחד, בצדו האחד הייתה מונחת ספה ארוכה ובצד השני, שולחן עם כסאות. [היה שם חסיד שלישי שאינני זוכרת מי היה] אני כילדה קטנה בשעה כה מאוחרת עליתי על הספה לשינת לילה, כשבצידה השני של הספה, חברתי פיה, בתו של זלמן משה.

אך תוכניותינו לא עלו יפה. ההתוועדות נסבה על עניין ההרגש בחסידות. הם הביאו שכתוב באיזה מקום בחסידות (כנראה בלקו"ת פ' שמיני) שעניין החסידות צריך להיות באופן של הרגשה ובלשון המובא שם שצריך להיות אנרירן "לגעת" באלקות. כדי לקרב אליהם את העניין, הוסיפו להשתמש בשפה הרוסית. ברוסית, להרגיש היינו "פאטשיופעט". והמשיכו להבהיר זאת ממשל הגוי שאינו מאמין בדבר עד שלא ימשש בידיו. וכך צריכה להיות הרגשה בכל ענין שבחסידות. במשך כל הלילה דנו בנושא זה ואני וחברתי בתו של ר' זלמן משה ניסינו להירדם אך לא הצלחנו. אוזננו קלטו פעמים רבות

11. על הזדמנות נוספת בה התוועד הסבא עם ר' זלמן משה אנו קוראים ב"זכרונותי" להרב ישראל לוי שם מספר על השתתפותו בהתוועדות י"ג ניסן תרצ"ד - יום ההילולא של הצי"צ, בביתו של ר' זלמן משה יחד עם הרה"ח ר' בערל קורניצער (גרפינקל) והרה"ח ר' יענקל מאסקאליק שבא במיוחד להתוועד עם ר' זלמן משה. שלושתם התיישבו להתוועד ואני הייתי מן הצד ושעתי את ההתוועדות, ההתוועדות היתה מעניינת מאוד... (זכרונותי עמוד ע).

את המילה "פאטשיופעט", "פאטשיופעט", כשכל אחד מהמתוועדים מסביר את הענין לפי דרכו.

באותה הזדמנות שבתו מרת פרידא סיפרה את הסיפור, הוסיפה מדילה "באותיות שלה": אז דא רעדט מען דאך ניט אויף דאוונען באריכות, לערנען חסידות, גיין אין מקווה. אין די זאכן זיכער האלט ער דערביי, נאר דא רעדט מען אסאך טיפער, אז זאל ער פטשיופעט וואס ער לערנט אז ס'זאל זיין זיינער אזאך. [כאן לא מדובר על תפילה באריכות לימוד חסידות, הליכה למקווה בהם בוודאי שאוחזים כבר, כאן המדובר הרבה יותר עמוק שיחושו את הנלמד כדבר שלו].

אני אקח את חינוך בנד

כשנכנס פעם סבא לרבי הקודם, שאלו הרבי: וואס, איז מיט דעם חינוך פון דיין מענדל (בנו יחידו ר' מנחם מענדל מאסקליק) [=מה עם חינוכו של מענדל שלך]. השיב סבא שהוא טרוד מאד בעניני הכלל, ישיבות, תלמודי תורה, ואין לו פנאי. אמר לו הרבי וויבאלד אז דו ביסט פארנומען מיט מיינע תמימים איך וועל נעמען דער חינוך פון דיין זון. [מכיוון שאתה מתעסק בחינוך התמימים שלי אתעסק אני בחינוך של בנד], ופירט הוראות לגבי מקום לימודו.

"עבודה" בשעות לילה

בתקופה מסוימת עבד סבא לפרנסתו בשעות הלילה כשומר על מפעל מסוים. הוא מצא בזאת הזדמנות לעזור ליהודים שבאו לבקר במוסקווא והיו צריכים ללון לינת לילה. באותה תקופה חל איסור מוחלט על מי שאינו תושב מוסקווא ללון בעיר ללא רשיון מיוחד מהממשלה. סבא דאג לשכן יהודים אלו במפעל עליו שמר בלילה. פעם אחת הכניס סבא את אחד החסידים לתקופה מסוימת, ללון בלילות במפעל.

בסוף החודש, כשניגש לבעל המפעל בכדי לקבל את משכורתו, שהה שם גם אותו חסיד (שכנראה גם לא נחון בחכמה רבה) ואמר לבעל הבית גם לי מגיע חלק במשכורת, כי גם אני שמרתי... סבא לא ידע היכן לשים את עצמו לשמע אותה טיפשות. אך למרבה המזל, בעל המפעל היה אדם חכם, הוא תפס מה קרה והעלים עין.

המבצעים התחילו בשנות הפי"ם

בתו מרת פרידא ז"ל סיפרה על הזדמנות מסוימת בה הלכה עם אביה הסבא ר' יענקל למסיבה כל שהיא ובאותה מסיבה ישבו בפניה חלק

תשורה משמחת הנישואין של יעקב זכריה ורחל גייסרק

מהאורחים הצעירים שלא היו כל כך... הסבא נכנס אליהם, פנה לעבר אחד הצעירים ואמר לו: שמע! קח את זוג התפילין הזה, שים אותו באמתחתך ולכל מקום שהנך הולך קח אותם עמך.

אותו צעיר התחזק עם השנים וחזר לדרך. שנים רבות אח"כ הוא פגש את בתו מרת פרידא ז"ל והתבטא, שהודות לדבריו של הסבא החזיק מעמד, כל משך אותם שנים.

מי צריך פאספורט?

חסיד מכפר חב"ד נכנס פעם ליחידות שבתוכניתו להניח בכיסו שני פתקים האחד אותו יגיש לרבי והשני בו ירשום את דברי הרבי. מרוב התרגשות החליף את הפתקים ונתן לרבי את הפתק הריק מבלי להבחין בכך.

הרבי הביט בפתק ואחר כך הביט בפניו של החסיד וענה לו בהקדמת סיפור. וכך אמר לו הרבי: בטח שמעת על החסיד ר' יענקל זוראוויצ'ער.

מספרים עליו שפעם אחרי התוועדות כשהיו המתוועדים מבוסמים כראוי, חזר ר' יענקל לביתו והגיע למקום שהיו צריכים להציג לפניו תעודה מזהה. כשביקשו מר' יענקל תעודה, אמר: "התעודה אתם צריכים! הביטו עלי זוהי התעודה הטובה ביותר". כשסיים הרבי לספר את הסיפור, החל להשיב לחסיד על כל השאלות שהיו בפתק השני. רק כאשר יצא וחיפש בכיסו את הפתק הריק בכדי לרשום את תשובות הרבי, הבין את הקשר בין הסיפור ליחידות שלו.

עסקה שכזו

פעם קרה וסבא עם החסיד ר' אברהם מאיאר עשו עסקה כלשהיא ושכרם באותה עסקה היה רב מאוד עד כדי כך שר' אברהם התפרנס ממנה משך זמן רב. לא עברו ימים רבים וסבא פגש את ר' אברהם ופנה אליו בבקשה שילווה לו כמה קופיקעס כדי שיוכל לקנות צורכי שבת. הביט בו ר' אברהם בתמיה וכי היכן הוא ההון הרב שצברנו לאחרונה שאתה בא לבקש ממני כמה קופיקעס.

השיב לו סבא בפשטות. תראה, יש לי חוב למלמד זה כך וכך ולראש ישיבה זה כך וכך ולאמנה זו כבר מספר חודשים שלא שלחתי את הסכום החודשי וכך מנה לפניו רשימת התחייבויותיו לענייני הכלל עד שבסופו של דבר נשאר ללא פרוטה בכיסו.

אל תדאג

מספר הרב ישראל לוי שיחי¹²: פעם הלכתי עם הרה"ח ר' יעקב מאסקאליק במלאחובקה [היה זה לאחר שנאסרתי על הימצאי בתוך המאה קילומטר ממוסקבה ללא רשיון והוחתמתי שאם אתפס שוב אשלח לשנתיים ואכן נתפסתי אחר כך שוב] וסיפרתי לו שהימצאותי כאן הוא מסוכן, כי אני חתמתי, שאם יחטפו אותי נחרץ המשפט שלי לשנתיים בבית הסוהר, כי אז יצא בכלל חוק של קאלינין שאם ימצאו את מישהו בלי רישום אז מגיע שנתיים, ובפרט שאני חתמתי.

סיפר לי אז הרה"ח הרב יעקב מאסקאליק, כי פעם היה ליהודי אחד משפט חמור, ובא אל הצ"צ וסיפר לו. אמר לו הצ"צ: "כל דבר שברא הקב"ה זהו בשביל איזה צורך, בשביל מה ברא הקב"ה עכברים, סע לשלום". היהודי לא הבין שום דבר, מה הפירוש. כשבא הזמן של המשפט, הנה שלחו את המזכיר להביא ניירותיו של הנשפט, והוא הלך, ושהה זמן ולא בא. השופט והעורכי דין חיכו ותמהו: מדוע לא בא. אח"כ הוא בא והביא המגירה של ברזל, מהארון של ברזל ומתכת, ופליאה גדולה אצלו. והראה להם כי הניירות של המשפט הזה אכולות מעכברים. והם התפלאו, כי זה ארון מתכת וחתום היטב, ואיך יכול להגיע לשם עכבר. ולבסוף כיון שלא היו ניירות, שחררו אותו. וכך ג"כ אמר לי הרימ"ס: אל תדאג.

ליל הסדר

בזכרונותיו של החסיד ר' רפאל נחמן הכהן ע"ה מוצאים אנו תיאור מופלא על מסירותו של ר' יעקב בעזרה וסיוע לזולת. הוא מתאר שם את שנת תרצ"א, בה הוגלה לארץ גזירה "סיביר" לרצות את עונשו על מעשיו בהפצת התורה. ממכתבים שקיבל מאוחר יותר מזוגתו, ניכרת דאגתה הרבה בשל חג הפסח הממשמש ובא ובבית אין כל! כל מאמצי להשיג לפחות יין ומעט קמח לעשיית מצה עלו בתוהו, וכך התקדש החג עליה ועל ארבעת ילדיה כשהמחסור חוגג. לפתע נפתחה הדלת, ובפתח הופיע ר' יענקל ובידיו מכל טוב. כשראה את פניהם המשתוממות של בני הבית, לא המתין הרבה ומיד החל להוציא את אשר באמתחתו: יין, מצות, קערת ליל הסדר ומכל טוב מאכלי החג. ר' יענקל התיישב עמם לסדר ורק לאחר שגמר את עריכת הסדר לפי כל הכללים וההידורים, נפנה לרוץ לבני ביתו הנפחדים מהיעלמותו הפתאומית, וערך עמהם את הסדר כהלכה מבלי שיידעו כלל כי אין זו הפעם הראשונה בה הוא עורך את הסדר בערב זה.

12. ספר זכרונותי עמוד פב.

מכתב ששלח ר' יעקב מאסקליק לידידו ר' רפאל נחמן כהן

יום א' ויקרא שנת ישועה בקרוב בחודש שמרבים בשמחה

כבוד ידייני היקר והנכבד המפ(ו)רסם לתהלה רפ"נ שי

ע"ש ביתו וזרעו לברכה

בואכם לשלוי אתה וביתך וכל אשר לך מלאכי השלוי ומלאכי רחמים
יפגשו אתכם בבואכם להביאכם אל המנוחה והנחלה ותהיו שלמים
ובריאים לחיות חיי עושר ואושר לרוות נחת וענג מצאצאיכם יחי
לגדלם ולחנכם בדרך התוי ויר"ש באריכות ימים ושנים בעושר וכבוד.
מה שלומכם יקירי מאד הנני מתגעגע לראותכם כעת בהמקום אשר
נאמר עליו "חיי נשמות אויר ארצך" והנך מקיים כפשוטו מ"ש כי רצו
עבדיך את אבני ואת עפרה יחוננו. מה שלום רבקה שלך איך הוא
מצב בריאותה איך פעל עליה שינוי אויר המקום. אפשר התחילה
לשכוח את חומרי המקום שיצאה משם, אפשר הנה מכינה את עצמה
לקיים את אשר דברנו תמיד כי בא זמן אשר בחסדי יי נספר בשמחה
את אשר עבר עלינו. עס ביינקט זיך זייער זעהען זיך און דורך ריידן
זיך אביסל. כתבו לנו מכתבים ולא תמנעו את הטוב ממנו. מה שלוי
חשקת שתחי. פריידקע תחי כתבה לה כמה מכתבים. תשובות על
מכתבי אך לא הספיקה לשולחם כי לא ידע להיכן ועתה אי"ה תכתוב
לה בתודה רבה על אשר זכתה לקבל את מכתבי אשר פעלו עלי
רוממות הרוח אף כי לא זכיתי לעיין בהמכתבים (כפי המדובר ביניהן)
אך ניכר אשר דברי במכתבה חוצבים להבות אש לעורר התפעלות
בלב פריידקע ולחזק את תקוותה ומגמתה להתראות בקרוב בשמחה.
זע חשקת, איך בעט דיר שרייב אפט אין ניט ווארט ביז וואגען דו
וועסט פאלוצען אין ענטווער. זי וועט אי"ה דיר אויס צאלן זיך אין
ענטווערס טאמער עט פעלען אין בריעף וועט איר אי"ה דער ריידן,
אז איר וועט זיך זעהען בשעה טובה ומוצלחת, נאר אין גיכען בעה"י.
חשקא דו דארפטס דאך ניט האבין קיין גרויסע הכנות צו שרייבן זעץ
זיך און שרייב, און וואס מער. אפשר וועט דיין פראדל אויך שרייבן
געוויינליך, דארפט איר זיך לערנען איז ווען איר וועט האבין צייט
שרייבט, פון אלעס ... וואס מאכט גיטעלע און יואלקע ואותך יקירי
אבקש לכתוב לבלומא שלי ג"כ מכתב וגם רבקה תכתוב אם אפשר
ובזה...

מטלת, בלומא, פרידא און מענדל געריסן אייך...

צרוך סיפורים בפרסום ראשון

הצלחה יותר - בתחום החינוך במוסדות

באחת הפעמים שביקר אחד מאנ"ש, שמקום עבודתו במוסדות החינוך של הרבי, בארה"ב, ראה הצלחה בתחום עבודה אחר. כשנכנס ליחידות, אמר לו הרבי (מבלי שיפרט את העניין לפני הרבי) זאלסטו האבין הצלחה דא און נאכמער הצלחה אין די עניינים וואס דו טוט אין א"י בנוגע לחינוך. (=שתהי לך הצלחה כאן ועוד יותר הצלחה בא"י בנוגע לחינוך). הנ"ל הבין את הרמז ועזב את המחשבות על החלפת עבודה.

לשם מה צריך לעזוב עבודה במוסדות

אחד מאנ"ש שעבד במוסדותיו של הרבי, היה בקיא במקצוע נוסף. פעם, עלה בדעתו להחליף את עבודתו במוסדות בעבודה השנייה. כשהציע את הדברים ביחידות לפני הרבי, אמר לו הרבי: "דו קענסט דאס אפלאזן אבער צוליב וואס דארפסטו דאס האבן". (הנך יכול לעזוב, אך לשם מה אתה צריך זאת). המסר היה ברור!

נוכרתי בקריאת המגילה אצל אבא

בקטנותו, שמע פעם ר' א.א.ה מר' חיים יוסף רוזנבלום ע"ה - הבעל קורא בביהכנ"ס חב"ד בת"א - שקיבל מכתב מכ"ק אדמו"ר הקודם בין השנים ת"ש - תש"ה ובין היתר היה כתוב "כששמעתי היום את המגילה, נזכרתי עליך איך שקראת את המגילה לפני כך וכך שנים (אצל אבא [הרבי נ"ע]?)"

עדיף מים מלוכלכים מלא כלום

אחד מאנ"ש שעבד בהוראה במוסד של הרבי, רצה לעזוב את מקום עבודתו. כשנכנס ליחידות, שאל את כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה לעשות. השיב לו הרבי בזה הלשון: "אל תשפוך מים מלוכלכים עד שאין לך מים נקיים" ולכן לא יעזוב עבודתו עד שימצא אחרת.

לשולחן הזה...

סיפר אחד מאנ"ש, שבהיותו בחור בישיבת 770, היה הוא מהמתנינים ליוצאים מהיחידות, בלילות בהם התקיימו יחידויות, כדי לדלות מהם פנינים מן הקודש.

בהזדמנות מסוימת, התקיימה יחידות לא שגרתית, קולו של הרבי היה גבוה ביותר, עד שנשמע קולו למרחוק, לזאל הקטן ויותר.

כשיצא היהודי -שלא נמנה על אנ"ש- מהחדר, סיפר לתומו, שביחידות שטח לפני הרבי ויכוח חריף שמתנהל בינו לבין זוגי, בנוגע להרחבת המשפחה ודעתו נוטה לעצור את הרחבתה. הרבי נחרד לשמע הדברים, נעמד מכסאו והצביע באצבעו הקי על השולחן ואמר בקול רם: "לשולחן הזה מגיעות בקשות רבות של יהודים הרוצים להיפקד בזרעא חייא וקיימא ואתה לא מתבייש לדבר כך?!"

הרבי שאל האם קנית מתנה

אחד מאנ"ש נכנס ליחידות, קודם שחזר לביתו. באותה הזדמנות, שאלו הרבי: "האם קנית מתנה לזוגתך?" הלה ענה שלא קנה עקב מחסור בזמן. הורה לו הרבי לקנות מתנה ומכיוון שאינו מבין בזה, יקח עמו קרובת משפחה שתסייע לו בקניה. הלך החסיד לחנות שעונים ולקח אתו שלשה שעונים לבחירה. את השעונים הכניס למזכירות הרבי. כשהרב חודקוב ראה את השעונים הכניסם לחדרו הקי והרבי בחר שעון אחד מהשלשה.

סגולה לשיניים – קידוש לבנה

בהזדמנות מסוימת אמר ר' פיניע אלטהויז לרבי נשיא דורנו שיש עניין בקידוש לבנה לשים את האצבעות על השיניים כסגולה לכאבי שיניים. הרבי לא הגיב אך לאחר זמן אמר לו על כך "ישר כח". מכיוון ששמע אודות העניין מהרבי הקודם או שראה אותו נוהג כן.

זוכר כל יצורי עולם

פעם נסע אחד מאנ"ש לרבי אחרי שנים רבות שלא ביקר בחצרו הקי. הדבר היה בשנים מ"ד מ"ה. באותה תקופה החל הרבי לחלק מטבעות ניקליס בימי ראשון (בהמשך, הדבר הפך למנהג קבוע של חלוקת דולרים ביום ראשון). עמד החסיד בתור לקבל מטבע מהרבי. חברו שעמד בסמוך לו ושוחח עמו, שאלו האם נראה לו שהרבי עדיין זוכר אותו!! החסיד שכנראה נפלו לו "מחשבות זרות" שאולי אכן... כשהגיע תורו, אמר לרבי: אני פלוני מעיר.. הגיב הרבי בחיך

-בהגביהו את שני ידיו הקי' למעלה- איך ווייס! איך ווייס! [אני יודע! אני יודע!].

בענייני איסור לא מספיק להשתדל

באחת ההתוועדויות (בשנים ל"ד ל"ה), כשהרבי צעד לאורך בימת ההתוועדות, בדרך למקומו הקי', עמד בחור חובש כיפה סרוגה ובקשה בפיו: עומד אני להתחתן בקרוב ואני מבקש את ברכת הרבי. להפתעתו שאלו הרבי "האם תהיה מחיצה בחתונה?" השיב הבחור שהורי הכלה אינם רוצים מחיצה. אם כן - השיב הרבי- כיצד אני (כאן הרבי הצביע על עצמו כשאמר כיצד אני...) יכול לברך דבר שהי' אינו רוצה אותו. אשתדל בעניין - השיב הבחור-. השיב הרבי "בעניין של איסור לא מספיק להשתדל אלא צריך לעשות". אמר הבחור "אני מבטיח שתהיה מחיצה". אז נענה הרבי וברכו לרגל חתונתו.

למה הי' ברא את הרגעים נפרדים זמ"ז

אחד מאני"ש נכנס ליחידות לפני שנים רבות ובמהלכה התאונן לפני הרבי שקשה לו בעבודת הי' וחושב לעצמו, הכיצד יכול הוא לחלות פני הי' כשהוא יודע את מצבו הרוחני הירוד וכו'. לפתע, הרבי לבש ארשת פנים רצינית מאד ואמר לו בניגון של מאמר -תוך כדי שהתנענע קלות על כיסאו הקי'- מדוע הי' ברא את הרגעים באופן שכל אחד נפרד מהשני, זאת כדי שהיהודי יוכל לחזור בתשובה, כי הלא הוא מתהווה בכל רגע מאין ליש וא"כ עתה הוא יהודי חדש ולא אותו שהי' קודם. (תוכן הדברים).

לזכות

החתן התנמים הרב יעקב זכריה שיחי'
והכלה מרת רחל תתי'
ציימרק

לרגל נישואיהם בשעתומ"צ
ביום שלישי ג' בניסן ה'תשס"א

***

ולזכות הוריהם

הרה"ח יוסף יצחק וזוגתו מרת רבונ'ה שיחיו
ציימרק
הרה"ח יצחק יעקב וזוגתו מרת חיה אסתר שיחיו
רוזנשיין

***

וזקניהם

הרה"ח שאנל שיחי'
רסקין
הרה"ח יהושע העשיל וזוגתו מרת זלטה שיחיו
גלנץ
הרה"ח יהושע וזוגתו מרת גיטל שיחיו
יזביץ
הרה"ח יששכר דב וזוגתו מרת אסתר שיחיו
רוזנשיין